

Melhus, 7. april 1989

Tale ved Martin Tranmæls bauta.

Gro Harlem Brundtland

Martin Tranmæl vokste opp i et samfunn preget av urett og store forskjeller. Han fikk sin oppvekst og modningstid i en periode med gryende samfunnsengasjement fra de underpriviligerte. Han gikk raskt inn i ledelsen av arbeiderbevegelsens organisasjoner i Trøndelag. Han ble en pioner i ordets beste forstand.

Etter viktige læreår i Amerika, kom han hjem til Trondhjem og ble redaktør for "Ny Tid", som på den tid var landets fremste

2.

arbeideravis ved siden av "Sosialdemokraten". Martin gjorde den innflytelsesrik. Avisa ble hovedorganet for "den nye retningen" eller fagopposisjonen som de radikale kreftene i arbeiderbevegelsen ble kalt. Lederspaltene i Ny Tid hadde skarp brodd mot all urett i samfunnet. Og redaktøren måtte i fengsel for sine artikler. Men avisa var også preget av de mange små oppbyggelige artikler. De som skulle gi arbeiderbevegelsen kunnskaper. Han tok opp kampen mot alkoholisme og gode råd om kosthold. Allerede i Ny Tids spalter kan vi ane konturene av en samfunnsstormer og samfunnsbygger.

Martin Tranmæl takket nei til de fremste offentlige oppdrag. Han kunne vel fått de posisjoner han ville, men hans plass var i arbeiderbevegelsens organisasjoner. Martin Tranmæl var en organisasjonsbygger av rang. Han var agitator og folkeopplyser. Haakon Lie har beskrevet hvordan Martin vant folkets hjerter:

"De gikk, de syklet og de rodde lang vei for å høre ham tale".

Samfunnsstormeren ble organisasjonsbygger og samfunnsbygger. I en viktig fase i vår historie var han Arbeiderpartiets og arbeiderbevegelsens fremste leder. Gutten fra Tranmølsøya har skrevet sitt navn i vår historie med gullskrift.